

ÁRA 1500 KORONA

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára — — — — — 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 47. szám.

Vasárnap, november 30.

Jövőre befejezik a földreformot!

Sok panasz érkezett a kormányhoz, hogy a földreform a falvakban lassan megy előre. Több ízben megjelenik a tárgyaló bíró, de megint csak elhalasztják a tárgyalást. Másutt meg elkészült már a javaslat, de a bíróság központjában nem került még a sor az ítélet meghozatalára. Még legszerencsésebbek azok a községek, ahol már

ítélet is van, de itt meg az a panasz szokott fölmerülni, hogy az ítélet végrehajtása késik. Nem csodáljuk, ha a földművelő kisemberek csalódottan nézik ezt a késedelmet, hiszen három év óta számíthatják már, mint tolódik el őszi tavaszra és tavaszról megint őszi az időpont, mikor az ígéret földjére juthatnak. Másrészt sok lelkiismeretlen újság és agitátor is van, akik ezt a késedelmet arra használják föl, hogy a földműves-

A világ legnagyobb vízesése.

A világ legnagyobb vízesését Kanada és az Egyesült-Államok határán a Niagara folyó alkotja. A folyó közepén kiemelkedő sziget a vízesést két egyenlőtlen részre osztja, a keleti rész 320 m. széles és 47 m. magas, a nyugati patkóalakú vízesés 578 m. széles és 44 m. magas. A zuhatag vastagsága 25 m.; egy óra alatt körülbelül 30 millió m³ víztömeg zuhan alá. A robaj 60 km-re is elhallatszik. A vízeséstől már 1 km-re a víz annyira nyugodt, hogy nehézség nélkül át lehet evezni rajta. A zuhatag óriási erejét — 17 millió lóerőre becsülik — energiaforrásként használják.

Budapest, november 29.

népben bizalmatlanságot keltsenek s a kétség csiráit ültessék el, hogy nem is lesz a reformból semmi.

Maga az a körülmény, hogy már 600-nál több községben tényleg a föld birtokába jutottak a földigénylők és hatszázezer holdnál több föld jutott a földreformeljárás útján kiosztásra, eléggé megcáfolja azt a célzatosan terjesztett hírt, hogy a földreformot nem akarják végrehajtani. De még hatásosabban bizonyítják a kormány és a bíróság komoly szándékát a reform végrehajtására azok az erélyes intézkedések, amelyeket az egyes minisztériumok legújabbban foganatosítottak a reformeljárás gyorsítására és a földhözjuttatás akadályainak kiküszöbölésére. Ezek a hatásos rendszabályok egyuttal megnyugtathatják a földművesnépet az iránt is, hogy nagyatádi Szabó István elhunyt korántsem jelenti a népies agrárpolitika végét. A földművelő kisemberek védelme nem volt s nem is lehet személyekhez kötve. Míg a keresztény és nemzeti fölfogás alapján álló kiscgazda-, földműves- és polgári párt alkotja a törvényhozás többségét, a falu kisemberei mindig számíthatnak a pártfogásra.

A kormányintézkedések közül, melyek a földreformot gyorsítják, Pesthy Pál igazságügyminiszter rendeletét kell kiemelni, mely az eljáró bírók létszámának emelésén kívül gondoskodik a vidéki tárgyaló bírók ellenőrzéséről és felügyeletéről, hogy az egyes községekben a földreformjavaslatok mielőbb készüljenek el, főlegesen szünetek a tárgyalásban ne álljanak be és a tárgyalás ok nélkül hónapokig el ne húzódjék. A földművelésügyi minisztérium viszont egy hete kiadott körrendeletében átvette az ítéletek végrehajtásának a felügyeletét, melyet a gazdasági felügyelők útján gyakorol. Az ítéletek végrehajtását határidőhöz kötik s a gazdasági felügyelők kötelessége, hogy e határidő betartása és az ítéletek helyes végrehajtása, a parcellázás és telekkönyvi eljárás siettetése érdekében mindent elkövessenek. Megállapították egyuttal a földreformeljárás költségeit is, mely holdankint 35. kg buza, míg a bírói eljárás költsége 5—10 kg. buza.

A földművelésügyi kormány a megyei gazdasági felügyelőket külön értekezletre hívta össze, melyen a felügyelők szóbeli utasításokat is kapnak, hogy eredményesen hassanak közre a földreform mielőbbi befejezése iránt.

Mindezek és más rendelkezések, melyeket a kormány eszközöl, kétségkívül megnyugtatók a földművelő népre. Bizonyára nem ok nélkül jelentette be ezek alapján az igazságügyminiszter, hogy a jövő évben Magyarország minden községének meg lesz már a maga földreform ítélete, szóval jövőre — ha minden úgy megy, ahogyan a kormány akarja — befejezik a földreformot az egész országban!

Kik az okai Magyarország földarabolásának? Erre a súlyos kérdésre felel **Maurice**, az angol vezérkar főnöke egyik angol világlap legutóbbi számában. Kijelenti, hogy az ántántnak esze ágában sem volt, hogy Magyarország területét megváltoztassa a békekötés előtt. Azt mondja, hogy az ántánt csak **Diaz** olasz tábornokot hatalmazta föl az osztrákokkal és magyarokkal való fegyverszüneti megállapodásra. Diaz 1918. októberében meg is kötötte Páduában ezt a fegyverszünetet, de ebben Magyarország területi épségét nem bántották. Nem is került volna földarabolásra Magyarország területe, ha rá egy hétre — november 6-án — Károlyi Mihály és politikai barátai, a függetlenségi, radikális és szociáldemokrata vezérek föl nem rúgják a Diaz-féle szerződést és le nem mennek Belgrádba új fegyverszüneti szerződést kötni. Az angol vezérkari főnök most elmondja, hogy Franchet d'Esperay nem volt felhatalmazva Magyarországgal szerződést kötni. Ennek dacára Károlyi és a radikális-szocialista urak megalázták előtte az országot s új szerződést kötöttek vele, melyben az országot földarabolták. Az angol hadvezér kijelenti, hogy ez a földarabolás befejezett tényeket teremtett a trianoni béketárgyalásokra, ahol aligha darabolták volna föl Magyarországot, ha Belgrádban Károlyi Mihály és radikális-szocialista barátai ezt el nem végezték volna már előre. Ezek után minden épeszü ember előtt világos, kik az okai Magyarország földarabolásának és kik az okai mai nyomorúságunknak.

*

Új rend a hivatalokban. A miniszterelnök rendeletet adott ki, hogy a hivatalokban a polgársággal előzékenyen és emberségesen kell bánni. A rendelet utasítja a hatóságokat, hogy mindenkor az igazságot keressék és ne durván bánjanak az emberekkel, hanem úgy, hogy — különösen az egyszerűbb kisemberek — érezzék, hogy az állam segíteni akar rajtuk. Bethlen István grófnak ez a rendelete osztatlan örömet kelt bizonyára országsszerte. Mi voltunk azok, akik mindenkor küzdöttünk azért, hogy a falusi kisemberek védelmét találjanak a hatóságoknál. Örülünk, hogy e rendelet kiadása ép a földművespárti képviselők kívánságára történt meg. Ezzel szemben most már kívánatos az is, hogy a földművesnép ne álljon szóba mindenféle pesti úrral, aki szép szölamokkal és csábító ígéretekkel «szervezni» akarja. A falu népének egy komoly országos szervezete van: a «Falu» Országos Földműves szövetség. Országos újságja pedig az «Uj Barázda» napilap és a «Vasárnap» hetilap. Aki mást ajánl, az nem jó útra akarja terelni a hiszékeny népet. Különösen vigyázni kell, hogy a hatóságok és más társadalmi osztályok eleni gyűlölet szításával meg ne tévesse magát a falu népe. Most két-három oldalról is útra indultak élelmes pesti prókátorok a földművesnép behálózására. Vigyázzunk, mert ezek csak azért «szerveznek», hogy minél több előfizetést és pártadót kapjanak. Óvakodjunk tőlük.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A kormány újonnan kinevezett tagjai közül Mayer János földművelésügyi miniszter és Bud János pénzügyminiszter ezen a héten elfoglalták hivatalukat. Scitovszky Tibor külügyminiszter még betegen fekszik s az esküt sem tehetette le a kormányzó kezébe, így miniszteri működését csak néhány nap mulva kezdheti meg. Mayer János földművelésügyi miniszter hivatalának átvételekor hosszabb beszédet intézett az őt üdvözlő tisztviselőkhöz. Kifejtette, hogy ugyanazon az úton akar haladni, mint nagyatádi Szabó István,

Képek a Falu-Szövetség monori hetvenötödik kiállításáról.

Balról: Preszly Elemér pestmegyei főispán megnyitja a kiállítást. Bokros József községi bíró, tizenkétygyermekes családapa, átveszi a Falu-Szövetség aranyérmét és oklevelét Bodor Antal dr. igazgatótól. — Jobbról: Ceglédberceliek küldöttsége.

aki népies politikát folytatott s az osztályérdekek mellőzésével a kiegyenlítődést keresve haladt a földbirtokreform eredményes keresztülvitele felé. Mayer János ezt a politikai örökséget vette át s munkájában hűséges támogatókra talált a földművelésügyi minisztérium tisztviselői részéről, akik őt szeretetükkel és ragaszkodásukról biztosították.

Bud János pénzügyminiszter már hosszabb ideje, a közéletmezési minisztérium megszüntetése óta működik a pénzügyminisztériumban, így kinevezése különösebb formákat nem tett szükségessé. Mindössze az történt, hogy átvette az eddigi pénzügyminiszter hivatalos helyiségeit és folytatta azt a munkálkodást, amit évek óta lankadatlanul végez a kormány kebelében. Mint pénzügyminiszternek alkalma volt kifejezni a nagy vonásokban programját a Kisgazdapárt legutóbbi értekezletét követő pártvacsorán. Ezen a vacsorán ugyanis

üdvözölték az újonnan kinevezett minisztereket

s Mayer Jánosra Rublnék István, Bud Jánosra Erdélyi Aladár, Scitovszky Tiborra pedig Graeffl Jenő mondtak felkiszöntőt.

Bud János pénzügyminiszter, amikor megköszönte a párt meleg ünneplését, egyben érdekes kijelentéseket tett arról, hogy miként látja ő a jövőben az ország pénzügyminiszterének feladatait. Hangoztatta, hogy az értékálló egészséges pénzt a közönségnek meg kell becsülnie,

a pénzügyminiszternek pedig arra kell törekednie, hogy feladatait gazdaságpolitikailag oldja meg.

Bud János pénzügyminiszter azt értette ezalatt, hogy nem szabad merev pénzügyi szabályok közé zérnia magát, hanem a gazdasági helyzet javítására kell törekednie,

helyre kell állítani a magángazdaság életét és meg kell védeni a kisembereket.

Ell kell távolítani a gazdasági hitélet akadályait és nem szabad egyoldalú adópolitikát követni. A miniszter beszéde politikai körökben igen jó hatást tett és működésétől minden oldalon sokat várnak.

A kormány egyébként teljes erővel igyekszik a kisgazdák ismeretes 16 pontba foglalt kívánságait végrehajtani. A földreform új ügyviteli szabályzata az eljárások gyorsítására már megjelent. Kiadták a kisüst kérdését szabályozó rendeletet is, nemkülönben a mezőgazdasági hitel megkönnyítésére vonatkozó kormányrendeletet. Intézkedés történt, hogy

a dohánytermelők érdekében szakértekezlet gyűljön össze,

hogy a rokkantak segélyezési ügyét mielőbb intézzék el, de mozgalom indult meg aziránt is, hogy azt a féltelen izga-

tást, amit egyes helyeken a földmunkások között vörös jel-szavak hangoztatásával a szocialisták megindítottak, a kormány erővel kézzel akadályozza meg.

A nemzetgyűlésen e héten véget ér a fővárosi javaslat tárgyalása, utána a közoktatásügyi miniszter középiskolai javaslatát kerül sorra, majd rövidesen napirendre tűzik a házszabálmódosítást, amelyet a kiküldött 33-as bizottság már letárgyalta.

+MEZŐGAZDASÁG+

Élet a föld alatt.

Irta: Kutassy Endre dr., egyetemi tanársegéd.

II.

A termőtalaj minden részében a baktériumok milliói élnek s a föld felszíne alatt ezek a parányi szervezetek serény, szorgalmas munkát végeznek s a növények számára olyan tápanyagokat készítenek, melyek nélkül azok elpusztulnának és a gazda nem arathatná le a fáradságának gyümölcsét. A legtöbb ilyen baktérium a talaj felszínének közelében helyezkedik el és minél szennyezettebb és minél több szerves anyagot foglal magában a talaj, annál több benne a baktérium. A száraz, rothadó anyagtól mentes talajban aránylag kevesebb baktérium van. Átlagosan 5 méter mélységig találhatunk a talajban baktériumokat, ezeken alul a talaj vagy baktériummentes, vagy pedig alig van benne baktérium. Érdekes megfigyelni a következő táblázatot, amelyből meg látjuk, hogy minél mélyebbre hatolunk a földbe, annál kevesebb lesz a baktériumok száma és ezenkívül látjuk azt is, hogy a melegben a talajbaktériumok sokkal jobban tenyésznek, mint ősszel. (Ezt a vizsgálatot egy Fränkel nevű német tudós végezte, a Potsdam város melletti erdős dombnak az altalajában.)

Mélység méterekben	A baktériumok száma 1 gramm talajban		
	máj. 27-én	jún. 15-én	nov. 3-án
0-0	150.000	140.000	55.000
0-5	200.000	145.000	75.000
1-0	2.000	1.000	7.000
1-5	15.000	500	200
2-0	2.000	—	100
2-5	500	—	—
3-0	3.000	700	50
3-5	—	700	—
4-0	—	150	—
4-5	100	100	—

A baktériumok tehát óriási mennyiségben élnek a talajban; most lássuk, milyen munkát végeznek. A talajbaktériumok, az ú. n. *prototrof baktériumok* sorába tartoznak. Ezek a prototrof baktériumok a zöld növényekhez hasonlóan a tápláló anyagot szelvetlen anyagokból, magából a földből veszik fel és ezeket az anyagokat a szükséges módon átalakítják. Tudjuk azt, hogy a növény testét felépítő sejtek első része, protoplazma, fehérjevegyületekből áll, ezek a fehérjevegyületek pedig főleg nitrogént tartalmaznak, fontos tehát az a körülmény a növény létfenntartása szempontjából, hogy mennyi a talajban a nitrogén tartalma. A nitrogén a talajban előfordulhat, mint az elhalt állatok és növények rothadásából keletkezett humusz egyrésze, másodsor, mint ammonia, harmadsor, mint salétromsavas só. Az ammoniát főleg a penészgombák választják ki a talajból és alakítják a növényi táplálkozás céljára, ellenben a legtöbb növény a nitrogént csak salétromsav formájában képes felvenni és az ammoniának ezt a salétromsavvá való átalakítását, amely folyamat a növényi táplálkozás elengedhetetlen feltétele, a talajbaktériumok, még pedig az úgynevezett *nitrifikáló baktériumok* végzik.

A nitrifikáló baktériumok tehát mezőgazdasági szempontból rendkívül fontosak, mert a talajba került szerves vegyületeket akként alakítják át, hogy ezek a vegyületek a növények táplálkozása szempontjából a legkedvezőbbekké lesznek, ezek a baktériumok végzik eszerint a nitrifikációt. (A nitrifikáció az a folyamat, melynek révén a baktériumok a talaj szerves anyagaiból nitrátot és a már fentebb említett fontos salétromsavas sókat előállítják.) Ezeket a nitrifikáló baktériumokat már 1877-ben megtalálták a talajban, de a talajból kitenyészteni őket csak 1892-ben sikerült, hosszas kísérletezés után. A nitrifikáló szervezetek a természetben rendkívül el vannak terjedve, megtaláljuk őket az egész földkerekségén a termőföldben mindenütt, sőt még a magas hegységek csúcsán is. Természetesen ezek a baktériumok sem láthatók szabad szemmel, nagyságuk még az 1 mikronnál is kisebb, némelyik alig 5 tizezer (0.0005) milliméter hosszúságúak. Ezeknek az apró szervezeteknek a jelenléte a talajban sok fontos feltételhez van kötve. Fontos, hogy a talajban oxigén legyen, vagyis a talajnak nem szabad erősen összehajszólni lenni, hanem elég likacsosnak, hogy a levegő jól átjárhassa. Nagyon fontos továbbá, hogy a talajban elég sok nitrogént tartalmazó bomlásnak indult, rothadó anyag legyen, mert hiszen a bomlóanyagok ammoniájából készítik a nitrifikáló baktériumok a nitrogént (fontos tehát a talaj trágyázása). Fontos körülmény még a hőmérséklet, legjobban működnek ezek a baktériumok 37° hőmérsékleten, ellenben 5° melegben még szünetel a salétromsavképződés, de viszont, ha 37°-nál nagyobb a meleg, úgy ismét csökken s 57°-on teljesen megszűnik. Nagyon fontos még az a körülmény is, hogy túlsok salétromsav ne képződjék, mert ha nagyon sok a talajban a salétromsav, akkor maguk a baktériumok is elpusztulnak, ennek ellensúlyozására a talaj mésztartalma szolgál, mert a szénsavas mész alakítja át a salétromsavat salétromsavas sóvá. Most már tudjuk, hogy a baktériumok segítségével lejátszódó nitrifikáció igen szükséges folyamat, mert csak az olyan talaj termékeny, amely jól nitrifikál. Azonban a talajbaktériumoknak is vannak ellenségei, azok a baktériumok, amelyek a nitrifikáló baktériumok által készített salétromot elbontják, átalakítják előbb salétromos sóvá, majd ammoniává és végül szabad nitrogénné és így elvonják a talajtól a már használatra elkészült salétromot s ezzel a talajt terméketlenné teszik. Ezek a veszélyes ellenségek az úgynevezett *denitrifikáló baktériumok*. Ezek a szervezetek annál jobban elszaporodnak a talajban, minél kedvezőlenebbek lesznek a körülmények a nitrifikáló baktériumokra nézve, vagyis ha a talaj hőmérséklete túlalacsony, vagy túlságosan magas, vagy ha a levegő nem járja át kellőképpen a talajt, vagy ha víztartalom a talajban nagyon csekély.

Igy hát az ember kötelessége, hogy okszerű és gondos talajműveléssel biztosítsa a hasznos szervezeteknek az életét s hogy a természet apró munkáit a maga javára használja fel.

Egy kis elmefuttatás a földművelés körül.

Irtó: Fehér Zoltán.

A föld szilárd felső kérgének azon vékony rétege, melyen növényzet fejlődik, képezi a termőtalajt. Valamikor az ősidőkben a természet termékenyítette meg a talajt, ez az őserő hintette bele a magvakat s az időjárás lett a talaj egyedüli művelője. Az emberiség táplálására untig elég volt a vadon termő növényzet, t. i. a fák, bokrok, cserjék stb. gyümölcse, egyes növények magja, szára, levele vagy gyümölcse. Mikor aztán szaporodni kezdett a lakosság, szűknek bizonyult ezen élelmezési piac és éhségüket csillapítandó, az emberek tovább kutattak és újabb tápláló esélyeket fedeztek fel s használtak el, vagy elkészítési módokat (sütés, főzés stb.) találtak fel, hogy több és változatosabb étlapot állapíthassanak meg. Messze vidékeket barangoltak be, hol új növényzet nyújtotta nekik a terített asztalt. Ez az első népvándorlás volt, mely a szó szoros értelmében megteremtette gyümölcsseit. De közben már más élelmiszerekre is ráérték ősünk, t. i. a húsmeüek s a vadászat és halászat révén, a szárnyas- és futóvad, a halak, rákok, csigák, egyes hullók, p. o. az ehető békafelek, az osztriga, sőt még férgek is — mint a kínai fecskéfészek — nyertek az emberi élelmezésben pártfogást.

Mikor pedig keveslették már a vadon termő állat- és növényvilág, akkor mesterségesen iparkodtak a leghasznosabb növényekből többet s jobbat termesztetni a talajművelés útján. (Fejlesztették másrészt az állattenyésztést is, háziállatokká idomítva a leghasznosabb fajokat; de ez már más lapra tartozik, itt csupán a növénytermesztés, illetőleg a talajművelésről óhajtok szólni.) Például az ősi réteken számos fűfélék között találunk olyanokat is, melyeknek érett magja kellemesen hatott az emésztőszervekre; ezek voltak a ma is díszlő gabonafélék ősei. Hogy ezeket elszaporítsák, tisztá — növényekkel be nem nőtt vagy kitisztított — helyet (hol a füvet kitépték) kerestek s ezt felületén valami görbe faággal, kampóval felkarcolták s belevetették a csiraképes magvakat. A kísérletet siker koronázta, így termesztették ősünk a gabonát, az életet; mindig tökéletesítve a talajművelés módját. Utóbb más növényeket — legkivált kapásokat — is kultúra alá vettek. Mindig többféle lett a mesterségesen termesztett növények félése, mindig jobban — megfelelőbben — lett megmunkálva a talaj, úgy hogy ma már egész külön tudományt képez a talajművelés.

Természetesen nem csak gabonát termesztünk ezidő szerint, hanem más művelti növényeket is, úgymint kapásokat, gyök- és gumósokat, takarmányokat, hüvelyeseket, ipari és kereskedelmi növényeket is, de ezeken és egyéb kultúránövényeken kívül kertészeti veteményeket is (és pedig kereskedelmi vagy haszon-, virág-, gyümölcs- stb. kertészeti növényféléket is). A talajművelés is ezen tanulmányok szerint különbözőképpen hajtatik végre, amint azt az illető növények megkívánják. A gazdának vagy gazdaszónyának nem csak azt kell tudni, hogy miként kezelje az egyik vagy másik talajművelő eszközzel szántóját (réti- vagy legelőjét), hanem azt is, hogy miért kell neki így vagy úgy eljárni, miszerint a legjobb terméseredményhez jusson; indokolni kell tudni minden földmunkát. Mi célból műveljük a talajt? Nem volna-e elégséges csak rávetni a tarlóra a magot, vagy ha aratóskor sok kipergett szem marad a tarlón, azt ott hagyni, hiszen ezen úgynevezett árva gabona sokszor sikerül s jövőre esetleg — minden további fáradság nélkül is — közepes hozamot adhat. Bizony nem. S ha egyszer sikerül is a pergésből termésre szert tenni, mások kudarccal járja az ilyen vállalkozás s emellett a gyomosodást, a talajkiszárolást és a mindenféle betegségek, növényi (kivált gomba) és állati ellenségek elszaporodását s mindezekkel a termékek állandó s fokról-fokra nagyobbodó csökkenését idézzük elő. A gazda tönkretűnésének ez volna leggyorsabb és legbiztosabb módja.

A talaj felső rétegét — a növény szerint bizonyos mélységig — fel kell lazítani, porhanyítani, hogy ezzel a levegőnek, melegnek és csapadéknak befogadására képessé tegyük azt. Hogyha a jelzett három életelő elem benyomul a talaj szemcséi közé, akkor az azokban foglalt nyers és

más szervesen anyagokhoz kötött növényi tápanyagokat képező *tápsókat* feloldja (feltárja) és oly állapotba hozza, hogy a növények gyökerei által felvehető legyenek, mert hiszen a gyökérzet csakis oldott, folyékony állapotban képes táplálékát felvenni, sőt még a levelek is csak ilyen, avagy légnemű tápanyagokat tudnak áthasonítani.

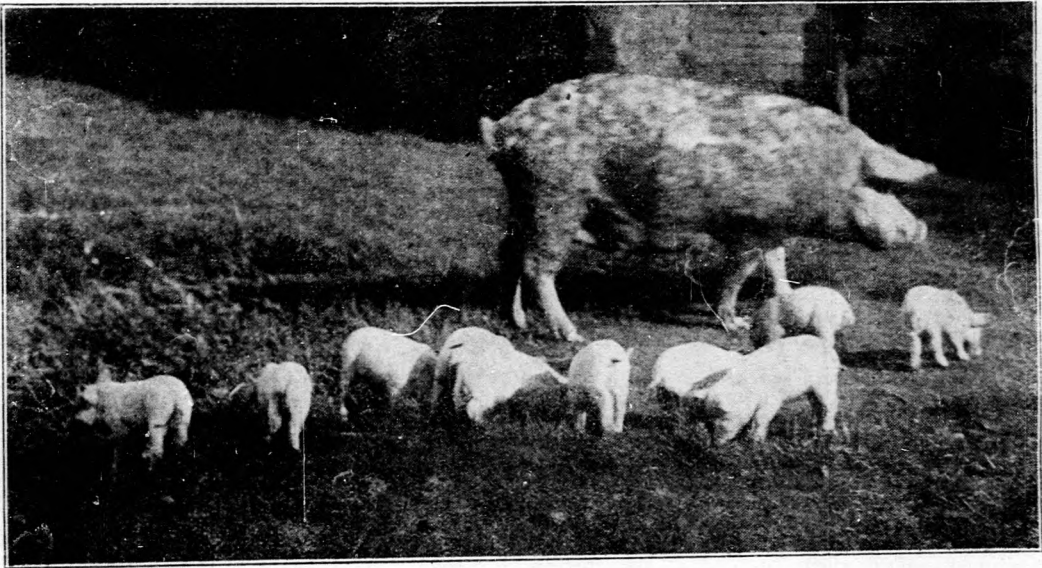
A porhanyítás mélysége különböző kell hogy legyen, aszerint, milyen növényt óhajtunk természetni, mert míg az egyik csak sekély rétegből szerzi be táplálékait, a másik már mélyebben bocsátja le gyökereit e célra. De a talaj minémisége is szabályozza a porhanyítás mélységét, mert míg a laza talaj mély művelése könnyű szerrel érhető el, addig a kötöttebb csak nagyobb erőfeszítés árán művelhető meg. A talaj porhanyósága azért is elengedhetetlen kelléke a növénytermesztésnek, mert az elvetett magnak aprószemcséjű puha ágy kell, hogy minél tökéletesebben fekdüdjék abban és lehetőleg sok helyen, tehát nagy felületen, érintkezve az anyafölddel. Ugyanis, csak ha a talajhoz tapad a mag, csak akkor képes kicsirázni és gyökereit fejlesztve, azt a talajba eresztetni. Viszont felfelé, a földfelületre, a szárcsirt menesztli az életre kelt mag, amelyből a föld feletti részek, a szár, a levél, a kalász stb. képződnek. Szükséges a talaj omlóssá tétele azért is, mert az üllepedett, a tömődött, a hosszú idő óta nem bolygatott talaj likacsai egymással közlekedve hajszálcsöveket alkotnak, melyek bármily szabálytalanok legyenek is, egyrésze levezetőül szolgálnak a légköri csapadékvizeknek összegyűjtve így a talaj (altalaj) nedvességét, másrészt azonban természetani törvény szerint a hajszálcsövek folytan a talajvíz felhúzódnak s ha felér a talajfelületre, ott a melegben elpárolog, elillan s ily módon lassan, de biztosan fogja a talajvíz tartalma, sőt teljesen ki is száradhat szántóföldünk. Hogy ez a halálos veszedelem ne érhesse növényeinket, időközönként megszakítani kell ezt a hajszálcsövekből álló hálózatot, amit a talajlazítással, a szántás-kapálás, ásás stb. műveletek által érhetünk el.

A felszínnek állandóan porhanyósnak kell lenni, hogy az altalaj víze csak ezen réteig juthasson fel s ott a növény gyökérzete által felhasználtassék. A már kikelt növényzet között is fenn kell tartani a feltalaj lazaságát s erre alkalmazzuk a fogást (boronát), a talajfésűt, a porhanyítót, a gereblyét (kertészetekben), a különböző sarabolókat, kapákat (nagy gazdaságban kapálógépeket használva), úgy hogy joggal mondhatjuk: a kapával öntöz a gazda (kivált a kertgazda). Mikor már a növény földfeletti részei teljes árnyékot vetnek a talajra s nem engedik a nap hevénének, hogy felülete kiszáradjon, akkor a lazítás feleslegessé válik, de lehetetlen is volna a művelés, mert hisz nem lehetne eszközeinkkel hozzáférni a talajhoz, anélkül, hogy meg ne sértenők művelési növényeinket. Ezért is tapasztaljuk, hogy még a nem is kapált gabonafélék talajának felszíné még aratás idejében is bír 1—2 cm-nyi porhanyósággal és némi nedvességtartalommal, mint az a tarlókon észlelhető; s ez a legfőbb oka annak, hogy «kaszánkat kövesse közvetlenül az eke», vagyis, amint egy kis földrészletet, sávot learattunk, azonnal hántsák le a tarlót, mikor még beveszi a föld az eke vasát és a vékony hámozással képződött laza réteg a talajnedvesség elillanását meggátolni képes.

Igy folyik a talajművelés egyik része a másikkól, így mutatja meg az éles megfigyelőnek maga a természet, hogy mikor s hogyan kell megmunkálni a talajt, hogy az az egyes növények természetére alkalmassá váljék. Ha mindig az illető növénynek legmegfelelőbb talajművelési módot alkalmazunk s azt kellő időben (nem elkésve vagy túlkorán) hajtjuk végre, akkor — a viszonyokhoz és a talajminőséghez mérten — az elérhető legnagyobb átlagtermésre van kilátásunk. Magától értetődik, hogy nem csupán a talajművelés az egyedüli tényező, mely a termés minőségét fejleszti, hanem van még számos más együttműködő is, mely azt kisebb vagy nagyobb mértékben befolyásolja.

Minden bizonnyal a talaj minősége, a benne levő növényi tápanyagoknak gazdagsága, azoknak kötött vagy oldott állapotban való előfordulása, a legfőbb tényező a termés terén. Hogyha buja talajunk van, akkor könnyű nagy terméseket kizozni belőle, de ha már szegényre vált a föld a folytonos zsaroló termések következtében, akkor arról kell gondoskodni, hogy a belőle kivett anyagokat pótoljuk s így a talajt javítsuk, gazdagítsuk, bővebben termővé tegyük, amit trágyázás által érhetünk el.

Tehát a talajművelés kiegészítő része a *trágyázás*. Ideig-óráig lehet ugyan a kimerült talajt is még termő-

Lincolnshirei mangalicakeresztezésből származó koca tíz malaccal.

képessé tenni azzal, hogy mélyebben fekvő, még eddig természetére nem használt rétegeit is mélyítő művelés által kultúra alá vesszük, valamint azzal, hogy ugaroljuk, vagyis közbe-közbe egy-egy évig nem termelünk benne annyit, de műveljük, forgatjuk (ezt a műveletet hívjuk ugarolásnak), porhanyítjuk, felhozuk a még nem beérett réteget s azt a nap, hő, levegő és víz hatásainak kitéve beérettjük, nyers tápsóit feltárjuk s ismét 1—2 termésre képesítjük; de ez csak igen gyenge orvosság, mely mellett a végelgyengülés hamar bekövetkezik. Ily eljárás mellett még több lesz a trágyázás által pótlandó, mert utóvégre is üres szekrényből nem lehet kivenni semmit, s bármilyen dúsan megrakott alkotmány is a termőföld, ha abból mindig csak kivesszünk (a termésekkel), de vissza nem helyezzünk semmit, az utóvégre is kifogy, kiürül s nem tehet az emberiségnek semmi-nemű szolgálatot. A talajtápanyagoknak állandóan egyformán rendelkezésünkre kellene állani s hogy ezt elérhessük, annyi s olyan anyagokat kellene visszaszolgáltatni talajunknak, amilyeneket s amennyit belőle kivontunk a természetekkel. Ha így gazdálkodunk a növényi tápanyagokkal, akkor mindig — relative — egyforma s állandóan jó termésekben lesz részünk. Talajunk nemcsak nem romlik, de javulni fog. Amúgy is túlhosszúra nyúlt cikkemben a trágyázás felett nem elmélkedhetem ezúttal tovább, mert az igen messze vezetne, de lesz még alkalmam máskor kitérni e témára.

A linkinshire-mangalica keresztzés. (Képpel.) A mangalicával sok magyar gazda nincs megelégedve, ők is elismerik nagy ellenállóképességét és igényességét, kitűnő zsírtermelőképességét, de nem tudják megbocsátani neki, hogy aránylag szaporítatlan fajta. Ebbeli hibáit többen úgy iparkodnak orvosolni, hogy a mangalicakocákra szaporább fajtából való kant bocsátanak és az ivadékok nevelik fel tenyészanyagának. Ilyen keresztelési célokra az angol linkinshire is megfelelőnek mutatkozott. A linkinshire meglepően hasonlít a mangalicához annyiban, hogy selymes, göndör szőre, középhosszú feje és lógó fülei vannak, de különbözik tőle annyiban, hogy bőrében festanyag nincs és így az egész állat kesely. Szaporasága jelentősen nagyobb, úgy hogy a mangalica-linkinshire vérű egyedek után már 7-10 malac születik egy elléskor, melyek megfelelő tartás mellett, egy éves korukban többnyire tenyészettek. Kovácsy Béla véleménye szerint a keresztzés nem is szükséges tovább folytatni, mert az első párzásból származó utódokkal teljesen elérjük a célt, a nagyobb szaporaságot, gyorsabb fejlődést, az évente kétszeri malacoztatás lehetőségét anélkül, hogy a mangalica kitűnő legelőképességét és zsírtermelőképességét számottevően károsítottuk volna. Mai képünk egy szapora (10 malaccal) mangalica-linkin kocát mutat be.

Drága műtrágya! A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara tisztviselője hivatalos kiszállása alkalmával arról győződött meg, hogy egyik komárommegyei községben lelketlen ügynökök a superfoszfátműtrágya métermázsáját 56 kg. búzáért adták el a gazdáknak. Ezzel szemben a kamarához beérkezett ajánlatok 37 kg. búzáért kért hajlandók Győről hasonló műtrágyát szállítani. A komárommegyei esetből okuljanak a többi községeink és mielőtt a műtrágyavásárlás kényes műveletbe fognának, kérdezzék meg a mezőgazdasági kamarákat, melyek a törvény értelmében a gazdák érdekeinek védelmére alakultak és amelyek a legnagyobb készséggel ellátják a gazdákat ügyes-bajos dolgaikban tanácsal és nekik a legolcsóbb, legmegbízhatóbb beszerzési forrásokat megjelölik. Különösen indokolt ez a műtrágyánál. Műtrágya és műtrágya közt ugyanis óriási értékbeli különbség van. Sokszor az ilyen lelketlen ügynökök drága pénzen még értéktelen dolgot is varrnak a hiszékeny emberek nyakába. Mihelyt azonban észreveszik, hogy a gazdák oldalán egy olyan tekintélyes állami szerv, mint a mezőgazdasági kamarák, ellenőrzi őket, akkor mindjárt más hírokat pengetnek. Forduljunk tehát bizalommal minden hasonló ügyünkben a mezőgazdasági kamarákhoz! Ilyen van Győrött, Kaposvárt, Budapesten, Kecskeméten és Debrecenben.

A hűsértés időszerű kérdései cím alatt a «Hűsértés-tenyésztők szövetségének» elnöke, *Witthen* Lajos egy 36 oldalas füzetet írt, mely mint a Köztelek gazdasági könyvtárának hatodik füzetét jelent meg. Most, midőn mindenben a többetermelés ösvényére lépnek a mezőgazdaság minden ágazatában, valóban időszerű a hűsértés-tenyésztéssel foglalkozni s azt minél kiterjedtebb mértékben felkarolni, hogy gyorsabban fejlődő és szaporábban sokasodó sertésfajtákkal növeljük jövedelmünket; tehát szerző gyakorlatilag is helyénvaló témát fejtette meggyoróhéjba szorított füzetkájában. Legelőször kifejti, hogy nekünk, magyaroknak, kik a belterjesség felé még nem sok lépést tettünk, sokkal célszerűbb a nemesített német sertést tenyészteni, mint a mindig zsákokat váró angol. Azután a takarmányozást magyarázza meg gyakorlati példák alapján úgy, hogy a hazai viszonyokhoz alkalmazkodva s az itt kapható élelmiszereket felhasználva jövedelmezőleg termeljük a sertéshúst. Végül helyes s okszerű tanácsokat ad a sertéstartás és gondozásra nézve, hogy ezzel is szaporítsa a hűsértés-tenyésztők már hazánkban sem kis hasznát. Tekintve a kis dolgozat szerény árát s érthető, egyszerű irályát, kiscgazdáinknak s próbélőinknek is melegen ajánljuk a szóban levő füzet megszerzését. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában 12.400 koronáért a postaköltséggel együtt.

Borszivattyúk, bortömlők, vödrész fűzőüstök, valamint egyéb borgazdasági gépek és szerek legutányosabban kaphatók Nagy Ignácnál, Budapest, VII., Károly-körút 9.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Mitől erjed tejszínünk? (D. J. Szigetszentmiklós.) — **Felelet.** A tejsze szabad szemmel nem is látható erjesztőgombák vagy baktériumok jutottak. Ezért teheneit tartsa tisztán, a tőgyet fejs előtt szappanos vízzel mossa le, a fejsajtárt és a lefőző edényeket forró vízzel mindennap tisztítsa ki, hogy az említett gombák elpusztuljanak.

Kérdés. 1. Sakkönyv mennyibe kerül? 2. Hőmérőnek mi az ára? 3. Postásnak milyen iskolát kell végezni? (V. Z. K.) — **Felelet.** 1. 24.000 korona postaköltségmentesen. 2. Van egyszerű és van lázhőmérő. Pontosságuk és kivitelük szabja meg az árat. 40.000 korona körül van egy hőmérő ára. 3. Legalább hat elemi iskolát.

Kérdés. Hajós akarok lenni, 18 éves elmúltam, felvesznek-e? (Sz. Zs.) — **Felelet.** Forduljon felvételért a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársasághoz (Budapest, V., Mária Valéria-utca 11.) vagy az Első Dunagőzhajózási Részvénytársasághoz (Budapest, V., Rudolf-rakpart 3.).

Kérdés. A katonaságtól szabadságotlax, de leszerelésem még nem történt meg. Hová forduljak leszerelésem ügyében? (Sz. J.) — **Felelet.** Ezredparancsnoksághoz.

Kérdés. Irparos vagyok, kölcsönt hol vehetek fel? (G. K.) — **Felelet.** Az Iparosok Országos Központi Szövetkezeténél, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 13.

Kérdés. Az államtól dhajtanánk szőlővesszőt beszerezni, hová forduljunk? (S. A.) — **Felelet.** Adja be kérvényét a m. kir. földművelésügyi minisztériumhoz (Budapest, V., Országház-tér).

Kérdés. 1. Gyümölcsfáimat rovarok bántják, mivel védekezhetem ellenük? 2. Szőlőtőlványokat hol szerezhetek be kedvezményes áron? 3. Hol van az OMGE? (F. J.) — **Felelet.** 1. Küldjön be a gyümölcsfákat pusztító rovarból egy-két példányt a m. kir. Rovartani Állomáshoz (Budapest, II., Kitaibel Pál-utca 4. sz.), ahonnan készséggel küldenek útmutatást a védekezési eljárásra vonatkozólag. 2. Olvassa el az S. A.-nak adott választ. 3. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület helyisége Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz. alatt van.

Kérdés. Ravasz László református püspök hol lakik? (Egy régi előfizető.) — **Felelet.** Budapest, IX., Kálvin-tér 8. szám.

Kérdés. Ácsok és kőművesek szakkönyvei mennyiért kaphatók? (H. P. Esztergál.) — **Felelet.** Bossányi: Kőműves- és kőfaragószerszertész 38.000 kor. Némethy: Kőművesmesterség 170.000 kor. Németh: Az ács 45.000 kor. portóval együtt. Megrendelhető kiadóhivatalunkban.

Kérdés. Milyen feltételek mellett kaphatok vízei telket? (K. J.) — **Felelet.** Naptárunkat már elküldtük címére és abban minden erre vonatkozó tudnivalót megtalál.

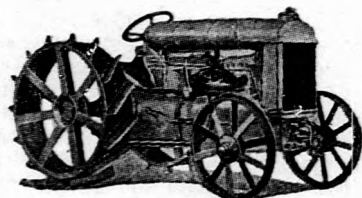
Kérdés. 1. Erdőőri szakiskola hol van? 2. Kossuth-bankó értékesíthető-e? (B. J.) — **Felelet.** 1. Erdőőri szakiskola Komáromban van s az iskola vezetősége készséggel ad felvilágosítást a felvételre vonatkozólag. 2. Kossuth-bankót nem érdemes eladni.

Kérdés. 1. Különböző rovarok bántják gyümölcsfáimat, hol kaphatnék védekezési eljárásra vonatkozólag felvilágosítást? 2. Hány előfizető gyűjtése után kapom meg a jutalomkönyvet? (iff. E. B.) — **Felelet.** Közölje a kártékony rovar nevét a m. kir. Rovartani Állomással (Budapest, II., Kitaibel Pál-utca 4. sz.), ahonnan készséggel küldenek a védekezési eljárást tárgyaló útmutatást. 2. Két egyéves előfizető gyűjtése után megkapja a kívánt könyvet.

Kérdés. Mit eszik a teknősbéka? (Sz. M.) — **Felelet.** Ételmaradékból készített moslékot.

Kérdés. Mennyibe kerül egy pár korcsolya? (D. J.) — **Felelet.** Ára 100.000 korona körül van.

Kérdés. Német-magyar szótár mennyibe kerül? (L. Gy.) — **Felelet.** Rozsnyay-féle szótár kiadóhivatalunktól postaköltséggel együtt 52.000 korona beküldése mellett megrendelhető. — Másik kérdésére már feleltünk a lapban.

FORD

Petroleummal.

HALTENBERGER VILMOS

autorizált képviselője

FORDSON-TRACTOR

FORD

SZÁNT-HAJT-CSÉPEL-VONTAT.

Petroleummal.

A legolcsóbb gazdasági erőgéj. A világon páratlanul elterjedve. Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. Ár a Triest 636 dollár.

Tel. 66-15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66-15.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Tízszázalékos adóelengedésben részesülnek a kis szesztermelők.

Mult heti számunkban jelentettük, hogy a pénzügy-miniszter engedélyezni fogja a *szeszfőzdek fellállítását*. Az erre vonatkozó rendelet néhány fontos pontját szükségesnek tartjuk főllólag megismertetni olvasóinkkal. A rendelet lényeges része az, amely a szesz mérőgépek bevezetésére vonatkozik. A már engedélyezett községi, egyesületi és egyéb termelési adó alá eső szeszfőzdekben, valamint a jövőben engedélyezendő egyéni termelési adó alá eső szeszfőzdekben a szeszfőzés ugyanis *csak a szesz mérőgép alkalmazásával gyakorolható*. Szeszmérőgépeket a pénzügyminiszter bocsát a szeszfőzdek rendelkezésére. Természetesen a vállalkozó a szesz mérőgépeket köteles megfizetni, úgyszintén ügyelnie kell arra is, hogy a mérőgép kifogástalanul működjék. A tényleges termelés szerinti adózás alá eső községi és egyesületi szeszfőzdek, valamint az engedélyezendő egyéni szeszfőzdek részére a tényleges termelés szerint megállapított alkoholtartalomtól a rendelet életbeléptetésének napjától kezdve a szőlő- és gyümölcs termelők javára *tízszázalékos adóelengedést engedélyez a pénzügyminiszter*.

A tengeritermelési verseny eredménye.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara, mint ismeretes, a tavaszon tengeri termelési versenyt hirdetett, melyre százötvenhárom jelentkező, uradalmak, középirtokosok és kisgazdák egyaránt. A termelési verseny eredményének bemutatóját tengeri termelési kiállításá kiegészítve, tárta most elő a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara Debrecenben. A kiállítást a földművelésügyi minisztérium képviselőjében *Gajdácsy Jenő* miniszteri tanácsos nyitotta meg, *Rácz Lajos* kamarai igazgató pedig ismertette a termelési versenyek célját. A kiállítás főbb csoportjai: a tengeri termelési verseny anyaga, a magyar tengeri nemesítő gazdaságok csoportja, a debreceni Gazdasági Akadémia, továbbá a kamarakerületbeli alsóbbfokú gazdasági iskolák gyűjteményei, végül a tengeri termelésnél, kezelésénél és feldolgozásánál használatba gépek, eszközök, anyagok és eljárások kiállítása. Minden csoporton átvonulnak a Kamara hivatala által szerkesztett képek, grafikonok és figyelmeztetések, amelyek a helyes eljárásra irányítják a gazda figyelmét és óvják a helytelen eljárásoktól. A bírálóbizottság a díjakat a következőknek adományozta: *Állami nagy oklevelet*: A nyírségi Mezőgazdasági r.-t. (Görög szállás) és az Almásy Imre gróf (Pusztaszenttamás) uradalmának. *Almásy Imre serlegdíjat*: A m. kir. gazdasági Akadémiának Debrecenben. *A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara emlékdíját*: Miskolczy Istvánnak, Almósd, (Bihar vm.). *Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet emlékdíját*: Gábor József nagybérlőnek. Tiszacsege (Hajdu vm.). *Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet II. emlékdíját*: Molnár Istvánnak, Debrecenben. *Tiszántúli Körzeti Mezőgazdasági Hitelszövetkezet III. emlékdíját*: vitéz Császy Józsefnek, Törökszentmiklós. *Kamarai pépjutalmat* kaptak: Gulyás András, Berettyóújfalú, Papler János, Hajdusózat, Tóth András, Debrecen, vitéz Kovács István, Debrecen, Kátona Sándor, Monostorpályi, Bereczky Gergely, Békés. *Hungária r.-t. szuperfoszfát díjat* kapták kísérleti célokra: Fegyveres András, Hajduböszörmény, Daróczy Gyula, Kaba, vitéz Botos András, Berkesz, vitéz Czeglédy István, Furta, a *Kamara díszoklevelét* kapták a következők: Vetőmagnemesítő r.-t. (Székács-féle nemesítő.) József herceg bányai növénynemesítő uradalma (Baros-féle nemesítés). Hatvani növénynemesítő r.-t. (Legányi-féle nemesítő.) Tolnaorai Győrey uradalom. A jászberényi m. kir. földművelőiskola. A *Kamara kitüntető oklevelét* kapták: Károly Gyula uradalma Tibor-szállás. Andrassy Géza uradalma Taktakenéz. Almásy Dénes uradalma Gyulavári. Wenckheim Károly uradalma Csorvás. Bolza József uradalma Tiszakürt. Harkányi Anna uradalma Mezőtur. Gorove László uradalma Monostorpályi. Káráz Pál uradalma Debrecen—Nacs. Mártonffy Barna Körösszakál. Besenyődy Halász Miklós gazdasági akadémiai tanár Debrecen. Vitéz Reviczki László tábornok Abapuzta. Vitéz Nagy Pál tábornok Debrecen. Domján Jenő Csépa. Czeglédy Mihály Debrecen—Hajdusoboszló. Piszky Árpád Debrecen. Weltner és Fried gazdaság Hajduböszörmény. Földművelőiskola Békéscsaba. I. Gazdasági Népiskola Debrecen. II. Gazdasági Népiskola Debrecen. Gazdasági Népiskola Kunszentmárton. Téli gazdasági iskola Hajdudorog.

Vetőmaghitelt kérnek a gazdák tavaszra.

Khuen-Héderváry Károly gróf a felső dunántúli gazdasági kamara nevében felkérte a földművelésügyi minisztert, hogy a kamarában társult gazdák részére tavaszra árpa-, zab- és burgonyavetőmag beszerzésére olcsó hitel bocsáson rendelkezésre, úgy mint az ősszel történt. Hasonló értelemben valamennyi gazdasági kamara meg fogja keresni a földművelésügyi minisztert.

Országos gyűlést tartanak a vadászok.

A *Hubertus* Országos Magyar Vadászati Védegylet igazgatósága elhatározta, hogy a vadászat és a vadgazdaság sérelmeit országos gyűlés elé viszi, mely célból karöltve a szövetséggel, kongresszust hív egybe. Az egyesület eredeti céljához és munkaprogramjához híven a nagybörzést bérelt területekre utalt középosztály vadászati sportterekéért száll síkra. A gyűlés sajnálatlall állapította meg, hogy a vadlövési tilalmi időt a földművelés-miniszterium nem toltá ki. Az egyesület a Gellért-fürdő épületében berendezett társashelyiségét december hó 9-én ünnepélyes keretekben nyitja meg s adja át tagjainak.

Bethlen Istvánné Margit grófnő felolvas a hódmézvásárhelyi Protestáns Irodalmi Társaság ünnepélyén.

Utasítások a földbirtokreform gyorsítása érdekében és a megváltási költségek megállapítása.

A földbirtokreform gyorsabb végrehajtása érdekében a földművelésügyi miniszter a gazdasági felügyelőségeket részletes utasításokkal látta el. A rendelet elsősorban arra utasítja a felügyelőségeket, hogy a földhözjuttatandók az illető községekhez *minél közelebb fekvő és mezőgazdasági művelésre alkalmas földeket kapjanak*. A rendelet szerint a közérdekbe ütközik, ha a *közös legelők céljára juttatott területeket az érdekeltek nem erre a célra, vagy kellőképpen ki nem használják*. Utasítja továbbá a rendelet a gazdasági felügyelőségeket, hogy különös figyelemmel kísérjék a végrehajtást és amennyiben az ítélet erre nézve határidőt meg nem állapít, igyekezzenek a végrehajtásra kijelölt szervvel megállapodásra jutni aziránt, hogy a *végrehajtás bizonyos határon belül, minden huzavona nélkül, sürgősen foganatosíttassék*. A végrehajtási költségek körül számos panasz fordult elő. Ezt a kérdést is megoldja a rendelet és pedig akként, hogy a *megváltási ítéletek végrehajtásáért átlagosan és egyöntetűen katasztrális holdanként 35 kg. búzának a birtokbaadások megfelelő pénzértékét kell az érdekelteknek megfizetni*. Megváltási eljárással kapcsolatos házhelyrendezésnél a végrehajtási költség házhelyenként 25 kg., ha pedig csak házhelykiosztás foganatosítandó, házhelyenként 35 kg. búzának az egyenértéke. Ehhez a költséghez hozzászámítandó még a bírói eljárás költségeire az Országos Földbirtokrendező-alap részére eső járuléki is, mely címen ezidőszent a hadirok-kantak, hadiövezgyekek és hadiárvák katasztrális holdanként 5 kg., mások pedig 10 kg. búza értékét fizetik. A rendelet végül a földhözjuttatottak *szövetkezeti tömörülésének elmozdítására hívja fel a figyelmet* és köteleességé teszi a gazdasági felügyelőknek, hogy a földhözjuttatottak figyelmét a szövetkezetekbe tömörülés áldásos következményeire s ezzel kapcsolatban az *OKH hitelszövetkezetekbe való belépésre minden lehető alkalommal nyomatékosan hívják fel*.

Monoron zajlott le a Falu-Szövetség hetvenötödik kiállítása.

A monori járás közönségének impozáns részvétele mellett folyt le a Falu-Szövetség hetvenötödik jubiláris gazdasági és falu-fejlesztési kiállításának megnyitása. A ceglédberceli fuvószeneekar megnyitó zenéje után Madarász Elemér főszolgabíró üdvözölte a nagyszámúban megjelent közönséget és az előkelőségeket. Utána Steinecker Ferenc egyetemi tanár ismertette a Falu-Szövetség sokoldalú munkásságát, majd Bodor Antal dr. igazgató átnyújtotta a Falu-Szövetség aranyérmét és oklevelét Bokros József községi bírónak, ki tizenkét gyereket nevelt a hazának. Preszly Elemér dr. Pest vármegye főispánja nyitotta meg ezek után a kiállítást, melynek tizenkét szakcsoportja a központi iskola emeletes épületét s udvarát megtöltötte kiválóan érdekes sokoldalú anyaggal. Országos szakkiállítás színvonalát megközelítette a sok száz állatot bemutató baromfi-, házinyúl- és galambtenyésztési csoport. Sok látnivalót nyújtott a női kézimunka, az ipari és kulturális csoportok s a Falu-Szövetség és Stefánia Szövetség hatalmasan megnövekedett tanulságos vándoranyaga.

Az országos baromfikiállítás előkészületei.

Megírtuk már, hogy hazánk valamennyi baromfi, galamb és házinyúl tenyésztési egyesülete december hó 6–8-ig országos baromfikiállítást rendez Budapesten a városligeti iparcsernokban, amelynek fővédnöki tisztségét Horthy Miklósné Öfömméltósága, valamint Augustza és Anna királyi hercegszasszonyok vállalták el. A kiállítás iránt országsszerte nagy az érdeklődés. A díjazás céljára rendelkezésre állanak az állami aranyérem, a Falu Országos Szövetség hat darab aranyérme, egyesületi arany-, ezüst- és bronzérmek, sok tisztelet tárgy és pénzzjalom. Kiállításra kerülnek a Magyarországon kapható összes baromfi-, galamb- és házinyulafajták s hogy a látogatók ne távozzanak üres kézzel a kiállítási területéről, minden háromszázadik látogató vagy csirkét, galambot, vagy tíz darab tojást kap ingyen.

Csernoch hercegprimás ötvenéves papi jubileuma. Magyarország egész keresztény lakossága, katolikusok és reformátusok egyaránt megünnepelték Csernoch János bíboros hercegprimást abból az alkalomból, hogy a Mindenható kegyéből megérhette ötvenéves papi jubileumát. Az ünnepségeket megelőzően a püspökök pásztorlevelükben hívták fel a papokat és hívőket, hogy imájukban emlékezzenek meg a jubiláló főpásztorról. A kultuszminiszter lelkes hangú üdvözölő sorokat intézett a hercegprimáshoz, amelyben hervadhatatlan érdemeit méltatja. Esztergomban külön ünnepséget rendeztek a hercegprimás tiszteletére. Az ünnepi mise közben Walter Gyula c. püspök a káptalan és a hívők nevében üdvözölte a főpásztort. A hercegprimás meghatóttan köszönte meg az ünneplést és szeretettel emlékezett meg Esztergom népeiről, majd áldást osztott. A szombati esztergomi ünnepségek után vasárnap a fővárosban leleplezték a krisztinavárosi templomban elhelyezett emléktáblát és felavatták a Primás-bástyát, amelyet szintén emléktáblával jelöltek meg. Az ünnepélyes felavatáson Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter mondott ünnepi beszédet. A kormányzó budai palotájában felkereste a hercegprimást és átnyújtotta neki a magyar érdemkereszt nagykeresztjét. Kedden zajlottak le a budapesti nagy ünnepségek. A Bazilikában hálaadó Istentisztelet volt, ahol Csernoch hercegprimás elmondotta aranymiséjét. Evangélium után Prohászka püspök szentbeszédében Isten áldását kérte a főpásztorra. Az aranymise végén a bíboros főpapi áldást osztott, majd fogadta a püspöki kar hódolatát. Az aranymise után felbogarozott útvonalon a Vigadóba vonult az ünneplő sereg. A vigadói ünnepségen Schioppa pápai követ a pápa nevében üdvözölte a jubilánst. A kormány nevében Bethlen István gróf miniszterelnök, a főváros közönsége nevében Sipőcz polgármester, az Országos Katolikus Szövetség nevében Zichy János gróf üdvözölte a hercegprimást, aki nagyhatású beszéddel válaszolt. Beszéde végén hangoztatja, maradjon meg köztünk az egység, megbecsülés és kitartó munka. A vigadói ünneplés után a papnevelő intézetben a papság fejezte ki hódolatát. Szmrecsányi püspök, Mészáros prelátság és Csizsariák János c. püspök mondott üdvözölő beszédet. A hercegprimás jubileuma alkalmából negyvenöt-millió koronát adott jótékony célokra.

Uj regényünk.

A kukorica című mulatságos jelenetünk befejezése után Koplík Gyulának Házasságközvetítés című regénye kerül sorra. A kitűnő író a Misu és A megbékülés útja című komolytárgyú elbeszéléseiből előnyösen ismerik már olvasóink, ezúttal azonban új oldaláról mutatkozik be, amennyiben vidám regényt írt. A kis regély egy urasági inas körül forog, aki gazdája fővárosi lakását gondozza addig, amíg a főhadnagy úr vidéki birtokán kipiheni magát. Az inas gondol egyet és a gazdája címére érkezett meghívóval megjelenik egy álarcosbálon, ahol különös bonyodalmak központja lesz, sőt mint Berenyey főhadnagy meg kell kérnie egy előkelő lengyel birtokos leányának kezét is. Az eljegyzésig sikerül inasváltat titkolnia, de amikor már szorul a hurok, táviratilag hazahívja gazdáját. A főhadnagy úr azonban annyira elmerül a pihenésben, hogy a számára érkező postát sem bontja fel. Az álfőhadnagy rettenetes perceket él át és már majdnem öngyilkosságot követ el, amikor végre megérkezik az igazi vőlegény és minden jóra fordul.

Irónk nagyszerű képzelőerővel, pompás humorral és kitűnő megfigyelőképességgel aknázza ki ezt a mesét, különösen az urat játszó inas alakját rajzolja meg finom vonásokkal, megkapóan érzékeltetve azt az igazságot, hogy milyen elviselhetetlen az a világ, amely nem a mi számunkra termett.

Uj regényünk közlését mai számunkban kezdjük el és ezúton is felhívjuk reá olvasóink figyelmét.

Bethlen István grófné felolvasása Hódmezővásárhelyen.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak a protestáns szellemi élet fejlesztése érdekében tervezett irodalmi előadásai során az elmúlt héten Hódmezővásárhelyen rendezett irodalmi délelőtti, amelyen a társaság felkérésére Bethlen Margit grófnő, a miniszterelnök felesége, tartott felolvasást. A Fekete Sas-szálló nagytermet zsúfolásig megtöltötte a közönség. Soós István polgármester megnyitja után a városi dalárda a Hísekegyet énekelte el, majd Imre Sándor tartott előadást. Ezután Bethlen Margit grófnő lépett az emelvényre. A résztvevő hallgatóság lelkes ünneplése fogadta. A grófnő megjelent munkái közül három novellát: A sürgönyoszlop, a Szegény asszony az égből és az Izlandi mese címűt olvasta fel. Mindvégig nagy figyelem kísérte a grófnő előadását. Amint a második elbeszélés befejezéséhez ért, előlépett a függöny mögül egy kisleány és hatalmas virágcsokrot nyújtott át a grófnőnek. Amikor a felolvasás befejeztével helyéről felkelt és távozni akart, a közönség ünneplése visszatartotta és ekkor még elmondotta az Otthon és Haza című költeményét, amelyet szintén zúgó tapsal köszönt meg a közönség. A műsor keretében a városi dalárda és az iparosdalárda szerepelt még énekszámával. Lutár Sándor református teológus pedig Gyula deák és Végváry egy-egy költeményét adta elő nagy hatással. Végül Tóth Károly dr. egyetemi tanár hálás szavakkal köszönte meg Bethlen Istvánné grófnénak előadását. Az ünnep a Himmusz elénekklésével ért véget.

Egy főhercegnő kalandos szöke. Római jelentések egy Habsburg főhercegnő meghiúsított szökési kísérletéről adnak számot. Habsburgi Assunta főhercegnő, Lipót főherceg leánya, már régebbi idő óta azzal a tervvel foglalkozott, hogy apáca lesz. A főhercegnőnek egy alkalommal sikerült megszöknie a szigorúan őrzött kastélyból és egy Braziliába induló hajón mint egyszerű utas Rio de Janeiroban partra szállott. A főhercegnő ugyanis azt hitte, hogy Braziliában megvalósíthatja tervét és felveheti az apácaruhát. A család azonban megtudta, hogy a főhercegnő Rióban akar patraszállni. A pápához és Mussolinihez fordult azzal a kéréssel, hogy szállítsák vissza a megszökött leányt. Így is történt és amikor Assunta főhercegnő Rióban partra szállt, már várta a kikötőben a braziliai olasz nagykövet, aki őt őrizetbe vette és visszazárlaltatta Olaszországba. Az [Itália] olasz gőzös most Barcelonában tette parta a szökevény főhercegnőt, ahol már családtagjai várták.

Hatvan magyar hadifogoly jött ismét vissza Oroszországból. Az Oroszországban visszatartott magyar hadifoglyok hazaszállítása ügyében 1922 óta kisebb-nagyobb megszakításokkal folynak a tárgyalások. Ezeknek eredményeként az elmúlt héten hatvan magyar hadifogoly tért vissza Oroszországból hozzátartozóikkal együtt. A foglyokért cserébe bolsevista bűncselekményért elítélteket adtunk ki. A hazatért magyarokat ünnepélyesen fogadták.

Fraknói Vilmos püspök meghalt. A magyar tudományos világnak ismét nagy gyászra van: *Fraknói Vilmos* címzetes püspök, a nagy történettudós, csütörtökön a Vörös Kereszt budai szanatóriumában meghalt. Fraknói Vilmos a nyitrai megyei Ürményben született 1843 február 27-én. Teológiai tanulmányainak bevégezése után a budapesti egyetemre iratkozott be. Ebben az időben jelent meg az első műve, a «Fejedelmek korabeli magyar kultúra» imertetéséről, amellyel az Akadémiától 100 arany pályadíjat nyert. Később egész sorát írta meg a nagyértékű történelmi tanulmányoknak és életrajzoknak. Főbb munkái: A kegyúri jogról írott könyvei, Hunyadi Mátyás király élete, Werbőczy István életrajza, Pazmány Péter és kora, A Martinovics-összeesküvés, A Hunyadiak és Jagellók kora, A magyar királyválasztás története. A legszorgalmasabb és legképzettebb magyar történettudósok egyike volt. Munkássága elismerésül az Akadémia is tagjává, később alelnökévé választotta s tagja volt a Kisfaludy Társaságnak és sok külföldi tudós társaságnak. Fraknói Vilmost évek óta súlyos bélrák kínozta, mely most végzetesen elhatalmasodott benne. Temetését a Tudományos Akadémia rendezte oszlopcarnokából és a főváros által adományozott díszsírhelyre temették.

Hősök emléke. Vasárnap leplezték le a polgári hősök emléket. Az ünnepségen megjelent *József főherceg is. Bilkey* Ferenc fehérvári eszperes szentmiséje után az emlékműnél *Batthyány* Lajos gróf, a község földesura üvözölte József főherceget. *József* főherceg gyönyörű beszédben válasszotta. Kifejtette, hogy a szeretet és a ragaszkodás hozta ide azok iránt, akik mindenüket feláldozták hazájukért. Szinte hallja a borzalmas csatákban ott maradt hősi halottak intését: «Magyar Testvéreim! Hagyjatok abba minden civódást, legyetek igazán magyarok! Ha összefogunk mindnyájan, akkor nem fog rajtunk semmilyen ellenség ereje». *Bartók* Lajos polgári unitárius lelkész beszélt még. — Vasárnap leplezték le a szép ünnepség keretében a dunapentelei hősök emléksobrát, amelyet *Bory* Jenő szobrászművész alkotott. Az emlékmű leleplezésén a kormányzó vitéz megyeri *Raics* Károly tábornok képviselte, aki lelkes beszédben üdvözölte a Levente Egyesületet az ünnepség keretében megtörtént zászlószentelése alkalmából. Az ünnepi szónok *Csongedv* Gyula, az adonyi kerület nemzetgyűlési képviselője volt. Az emlékmű márványtábláján százötvenhárom hősi halott nevét örökítették meg.

Segítsünk a szegényeken! *Horthy* Miklósné főmáltóságú asszony az idén is megindította azt a mozgalmat, amelynek nemese célja, hogy a főváros árváinak, elhagyottainak és az önhibájukon kívül nyomorba jutottak családjainak karácsonykor, hacsak csöppnyi örömet is vásárolhasson. A főmáltóságú asszony felkérte a főváros és az ország emberbarátait, hogy adományaitak juttassák el a nemese célra. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a legelső magyar asszony melegsívű felhívásának erős visszhangja lesz és mindenki, akinek Isten kegyelme dúsan juttatott a földi javakból, sietni fog adományát beküldeni, hogy a szeretet ünnepén letörülje a szenvedők és éhezők könnyeit. Nincs jószágosabb, szent cselekedet, mint segíteni a szegényeken, akik csak a sötét oldalát ismerik az életnek. És nincs Istennek tetszőbb cselekedet, mint ha a jó emberek megnyitják szívüket és zsebeit és meleg fényvel árasztják el a szűkölködők, betegek és árvák sötét napjait. A fagyos tél itt van már, közeledek karácsony, a szeretet ünnepe s ha van még jószág az emberi szívben, akkor nem szabad, hogy azon a szent napon, amelyen a világ megváltója megszületett, egy is éhezzeék vagy dideregjen az emberek közül.

Három árvalány öngyilkossága. Megrendítő módon követett el öngyilkosságot három úrléány Szatmáron. A három árvalány: *Osváth* Juliska, *Mariska* és *Mici* teljesen visszavonult életet folytatott. A múltkor egy kereskedő kereste fel őket, hogy a bélelésre otthagytott kabátját elvigye. Az ajtót zárva találta s amikor rendőr közbenjöttével felnyitották, a három leányt a szobában a mestergerendára felakasztva találták. Mindháromn gyászruhában voltak, fejükön fekete kalappal. *Juliska* ruhájára egy kis papíros volt tűzve, amelyen csupán annyi állott, hogyan temessék el őket. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a leányok már nyolc napja függtek a mestergerendán. Valószínű, hogy szüleik elvezetése érlelte meg bennük az öngyilkosság gondolatát. A három nővért óriási részvét mellett temették el.

Papi szabó! *Szovik* József reverenda- és cimadákészítő, Budapest, VIII., *Mária Terézia-tér* 11. Telefon *József* 61—24.

— OLVASÓINKHOZ! —

A „*Vasárnap*“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövőjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg s a szórakoztató, mulattató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

December 1-én új előfizetést nyitunk, aki tehát szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a saját érdekét, aki a vasárnapját nemcsak kellemessé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „*Vasárnap*“-ra.

A „*Vasárnap*“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

A „*Vasárnap*“ a legolcsóbb hetilap, mert félévi előfizetés mellett csak 1192 K-ba kerül egy példány.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

negyedévre	16.000 K
félévre	31.000 K
egész évre	62.000 K

A „*Vasárnap*“ kiadóhivatala
Budapest, VI., O-utca 10. szám.

Ramek alakított kormányt Ausztriában. *Seipel* dr. prelátus tudvalevően lemondott az osztrák kancellárságról. Utóda *Ramek* dr. keresztényszocialista képviselő lett, aki kormányába két nagynémet-pártit vett be s ezzel biztosította kormánya részére a parlamenti többséget. A köztársaság elnöke igen megleghangú leiratban köszönte meg *Seipel* prelátusnak Ausztria érdekében tett szolgálatait.

Halálos szerencsétlenséggel végződő szekérversen. Az elmúlt napokban *Türk* János és *Kiss* János *vensellői* fuvarosok Sárospatakról kocsijukon hazatérőben ittas fővel fogatversenyt rendeztek. A szekereken más *vensellői* lakosok is ültek. A két szekér ült iramban száguldott a pataki műúton, de a versenynek szomorú vége lett. *Türk* János szekere ugyanis befordult az árokba s a fuvaros ugrázkodást szenvedve, néhány nap múlva meghalt.

A szerb kormány harca a horvátok ellen. A belgrádt kormány a legkíméletlenebb eszközökkel töri le a horvátok mozgalmát. *Radics* földművespárti vezérnek a kormány terrorja elől külföldre kellett menekülnie s innen intézeti kiáltványt a horvátokhoz, amelyben felszólítja a híveit, szervezkedjenek teljes erővel a szerbek ellen. *Pasics* szerb miniszterelnök visszavonatta Horvátország önkormányzati jogát, több földművespárti vezérpolitikus letartóztatott, a földművespártot feloszlatta s *Radics* ellen elfogatási parancsot adott ki.

«Ecclesia» Harangművek Rt. Tekintetes Igazgatóságának, Budapest. Celledömöknek, környékének és a bucsújáró jámbor híveknek öröme teljes! A több évi némaság szomorúságát föl-váltotta az általános, lelkes öröm. Az elvitt és megsiratott «*László*» harang helyett megérkezett a Boldogságos Szűz bucsújáró helyéhez méltó új nagy harangunk a «*Szűz Mária*» harang. A celledömöki hívek áldozatkészsége, a környékbeli földesurak nemeselelki bőkezűsége és a bucsújáró katolikusok hozzájárulása lehetővé tette azt, ami lehetetlennek látszott. 1924 szeptember 8-ika óta már helyén az új harang hivatgatja az élőket, siratja a holtakat. Méltósággal teljes, gyönyörű, meszelhető a hangja, «*cis*» az alaphangja, 1634 kg a súlya. Az alaphangra fő épített harmas-hangzat akkordjával kellemesen hat a fültre és ájtatosságra hangolja a lelkeket. Az «*e*» mellékzöngének kicsengése molly hangnemszerűséget és bánatos jellegű kölcsönöz bűgűségét. Valahányszor megszólal, mindannyisokra az «*Ecclesia*» Harangművek Rt. szőlő-ságát és szakértelmét dicséri. Szíves fáradozásukat, figyelmes és pontos kiszolgálásukat, előzékenységüket hálásan köszönöm. Kiváló tisztelettel: dr. Horváth Károly s. k. plébános, hitközségi elnök. Celledömök, 1924 november 12. Pecsét: A celledömöki r. k. plébániahivatal pecsétje.

A Harangművek Rt. Tekintetes Igazgatóságának, Budapest. A *barabási* ref. Egyház által Önöknél megrendelt s november hó 9-én ünnepélyesen felszentelt, rendeltetésre tornyunkban felszerelt 4 mászás «*A*» hangú haranggal egyházközségem tagjai kivétel nélkül, valamint az ünnepélyen résztvevő lelkésztársaim a legteljesebb mértékben meg vannak elégedve s az igen tisztelt Cégnek új harangunk kellemes hangjáért és tetszetős, szép kiviteléért a legnagyobb elismerését fejezi ki. Vagyok kiváló tiszteletem kifejezése mellett, *Barabás*, (Bereg.) 1924 november 12. Gacsályi József s. k., ref. lelkész.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte Papp Zoltán Bedegről.)

2. Versesrejtvény.

Mindenfelé járok,
Néha kárt csinálók,
De még azért senki
Soha meg nem látott.
Mi vagyok?

(Beküldte Kálmáncsei László
Hajduböszörményről.)

A rejtvenyek helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 50-ik számunkban közöljük.

A 44-ik számban közölt rejtvenyek helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Egyharangos Bogoszló.**
2. Betűrejtvény: **Szántó-vető ember.**
3. Sakkrejtvény: **Isten áldd meg a magyart, jó kedvvel, bőséggel, nyujts feléje védő kart, ha küzd ellenséggel.**

Megfejtették: Ifj. Olé Ferenc, Ifjúsági Egyesület P., Ifj. Czák István, Kvacsek Dezső, Marosi Ferenc, Bódi Jenő, B.Tóth Sándor, Mózes István, Wágner Ádám, Ifj. Horváth V. Miklós, Ifj. Gertnerhoffer János, Komlósi Mariska, Kiss József, Nyiri Eszti, Hamza Rózsika, Ifj. Bene Lajos, Komlósi Mária, Csatári Mihály, Lampért János, Kiss Katalin, Lénárt György, Lajkó Frigyes, Nyak Alajos, Kocsis Ferenc, Pettes András, Somody János, Pinter János, Nagy István, Nagy Lajos, Kriván Sándor, Széll Mihály, Kerekes Gábor.

Jutalomkönyvet nyertek: **Széll Mihály (Kütvölgy), Ifj. Horváth V. Miklós (Ászapáti), Kocsis Ferenc (Kisgogánfa), Lajkó Frigyes (Szajol), Nyiri Eszti (Sárrétudvari).**

A 45-ik számban közölt rejtvenyek helyes megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

PEÉR GYULA

orvosi műszerész

Budapest, VIII., Baross-utca 21. sz.

Készít teljes felelősséggel elsőrendű sérvkötőt, haskötőt, görcsérhárisnyát, mullábat, támgépet, testegyenestő fűzőt. Raktáron tart orvosi műszert, egészségügyi és betegápolási gummiáru.

Becsületel kiszolgálás garantálva!

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak november hó 23-án.)

Liszt- és őrleménypiac. Dupla 0-ás 7000, 0-ás 6700, 2-es 6500 6-os 5400, takarmányliszt 3000, korpa 2175, 1-es rozsliszt 5400, 750/0-os egységes rozsliszt 4800 korona kilogrammonként budapesti paritásban, zsákkal együtt.

Gabonapiac. Buza, tiszavidéki 76 kg.-os 462.500—465.000, 77 kg.-os 465.000—470.000, 78 kg.-os 467.500—472.500, pestvidéki és fehérmegyei 76 kg.-os 460.000—462.500, 77 kg.-os 462.500—467.500, 78 kg.-os 465—470, takarmányrpa 400.000—420.000, sörárpa 480.000—500.000, zab 390.000—405.000, tengeri 240.000—245.000 korona métermázsanként.

Takarmányvásár. Rétiszéna elsőrendű ó 140—150.000 korona, másodrendű ó 105—135.000, harmadrendű csomagolásra 50—100.000, nádtakarmány, száraz 50.000, sarjuszéna 90—105.000, muharszéna 120—170.000, lucernaszéna 180—220.000, lóhereszéna 180.000, zabosbükös-széna 120.000, takarmányrpa 50—60.000 alomszalma 70—80.000, zsupszalma 105.000—110.000 korona métermázsaként zsupszalma, 1 kéve 4500—5000 korona.

Vetőmagvak. Fehérbab 500—520.000, tarkabab 450—480.000, baltacimmgag 460—620.000, viktóriaborsó 430—450.000, tavaszi bükköny 310—330.000, cirokrag 200—240.000, csibehur 300—320.000, csillagfűrt 300—320.000i fehérere 5.500.000—6.200.000, kendermag 650—700.000, fehérkoles 340—360.000, szürkekölés 290—300.000, köles, paprika 300—320.000, kisszemű lencse 450—600.000, nagyszemű lencse 850—1.000.000, lóbab 280.000—320.000, lóheremag, nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 2.800—3.200.000, lóheremag, nyers, nagyaránkás, tisztítható 3.200.000—3.500.000, lóheremag, nagyaránkamentes 3.600.900—4.000.000, lóheremag, fehér ólomzárólt 4.300.000—4.700.000, lóheremag, vörös, ólomzárólt 4.100.000—4.500.000, luc-rnamag, nyers, nagyaránkás, nem tisztítható 2.200.000—2.400.000, lucernamag, nyers, nagyaránkás, tisztítható 2.600.000—2.800.000, lucernamag, nagyaránkamentes 2.900.000—3.100.000, lucernamag, fehér, ólomzárólt 3.500.000—3.700.000, lucernamag, vörös, ólomzárólt 3.300.000—3.500.000. mák 1.800.000—1.850.000. muharmag 280—300.000, napraforgó 380—420.000, nyúlzapuka 2.400.000—2.800.000, tatárka 340—350.000 K métermázsanként.

Vágómarhavásár. Jobbminőségű ökör 17—20.000, kivételesen 20.500—21.900, közepes 12—16.500, gyengébb 7000—12.000, jobbminőségű bika 15.900—19.000 kivételesen 19.500—20.000, gyengébb 9500—14.500, tehén jobbminőségű 13.500—17.500, kivételesen 18.000—18.500, gyengébb 7—13.000, kicsontozni való marha 5500—7500, növendékmarha 8500—14.500 K kilogrammonként elsőszületű.

Sertésvásár. Könnyű sertés 26—27000, közepes 26—28.500, nehéz 27—29.000 ezer korona kilogrammonként elsőszületű.

Heti lóvásár Igás kocsi, nehéz 8.500.000—10.000.000, igás kocsi, könnyű 3.000.000—9.000.000 korona.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 5400—5800, tejszínhab 42—56.000, tejfel 22—25.000 korona literenként, vaj 65—90.000, tehénturó 14—18.000, juhturó 30—40.000, ementáli kicsinyben 75—9.000, nagyban 60—70.000, gróji kicsinyben 60—75.000, nagyban 40—50.000, trappista kicsinyben 45—50.000, nagyban 30—35.000 K kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 2500—4000, petrezselyem 3500—5000, zeller 3500—5000, kalarabé 3500—5000, vöröshagyma 2400—3600, fokhagyma 22—36.000, cékla 2—4000, fejeskáposzta 1600—2600, kelkáposzta 2—5000, rózsa burgonya kicsinyben, kilogrammonként 2500—3000, fehérburgonya kicsinyben kilogrammonként 1800—2000, zöldpaprika 7000, tök 2000—2500, karfiol 8—20.000, torma 12—36.000, sóka 4—6000, champignonbomba 120—50.000, alma 5—18.000, birsalma 7—8000, körte 14 | 30.000, szőlő 16—30.000, dió 14—28.000, gesztenye 6—12.000 korona.

Bor. Bár a belföldi fogyasztás, amelyre a kereskedelem most kizárólag utalva van, erősen megcsappant az üzlet valamivel élenkibb mint az elmúlt hónapokban. Tavalyi borokért, a termelőhelyeken liter- és alkoholfokonként, Malligand szerint körülbelül 9000 koronát fizetnek. Az ujborkok árai hasonló keretek között mozognak, csakogy ezek sepről együtt értendők. 11 fokos ujborkokért 12.000—14.000 koronát fizetnek sepről együtt.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felelős szerkesztő: Héjj Imre dr.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős kiadó: Bak Imre.

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapáló ekék, fűkaszalók,

marokrakó és kéveköto aratógépek, löge r e b l y é k, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecsavágók, répavágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerelhetők be legjutányosabban.

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-Körút 9.
Elvállal mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

Megbízható jó minőségű árut a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a

«HANGYA»

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vízaszón, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi- és női-ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabó-kellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konyak- és díszműárak.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS

ELBESZÉLÉS. * IRTA: KOPLIK GYULA.

I.

— Elég már! Hagyjátok abba! Menjete! Pihenni akarok! Berenyey kérésére az volt a felelet, hogy négy kéz helyett hat csapott rá a zongora billentyűire s újult erővel tört fel a nóta, a nevetés. A poharak összeütődtek s mindenki — csakazértis — ivott, bár már a pezsgő sem ízlett. A házigazda fásultan, fáradtan s undorral nézte ezt az erőltetett ivást, a hajnali lumpolást.

Különös, hogy eddig ő kérte barátait, maradjanak még, ő maga akarta, hogy soha véget ne érjen a dáridó. Ma pedig megcsömörlött a jókedvtől, az italtól, minden józantalanságtól. Még sohasem nézte ilyen szemmel a vendégeit. Csodálatosnak találta, hogy «ilyen nagyon» otthon érzik magukat s rájött arra, hogy amit művelnek, az bizony nem illő dolog. Ezen azután annyira felbőszült, hogy kikiáltott az inasnak:

— Gábor, az urak bundáit!

Gábor egyszerre hozta be mind a nyolc bundát s mindegyik úrra ráadott egyet. Nem kérdezte, melyik kié, ha kijózanodnak, majd visszacsereleik úgysis! A cilinderek hovátartozandósága sem volt fontos. Fő az, hogy egy se maradjon itt, mert a gazdája még vissza találna jönni érte!

Berenyey rossz kedvében is kénytelen volt nevetni, amikor furcsán felöltöztetett barátait sikerült az ajtón kitzkolnia. A cimborák azonban mitsem vettek észre a bunda-és cilindercseréből. A lépcsőházban még el-elkurjantották magukat, de amikor az utcán megcsapta őket a hideg téli szél, mindegyik iparkodott hamarosan kocsit keríteni s hazajutni, hogy kipihenje magát.

Berenyey agyongyötörtén, kimerülten dőlt végig a kereveten. Gábor a fürdőt készítette elő, közben pedig a szalóban elszórt pohárdarabokat is összeszedte, a kis dohányzóasztalkáról letörölte a csorgó bort. Még szerencse, hogy már megszokta a harctéri képeket, az ivászati ütközeteket s így szó nélkül tudta végezni a munkáját. Máskülönbön el szerette volna keríteni annak a jódolgát, aki a képeket megfordította a falon s megittatta a szobrokat.

De hát ezek a lumpolások csaknem napirenden voltak s Gábor már hozzászokott, hogy ilyenkor reggel felé semmit se találjon a helyén. Az azonban már sokszor gondolkodóba ejtette, vajjon a gazdája barátai közül egyiknek sincs lakása, hogy mindig az ő otthonukat tisztelik meg záróra után? Mert ha volna egy másiknak is, egyszer már azt hozhatnák «rendbe».

— Készen van a fürdő! — mondotta Berenyeynek s cipője zsinórját kezdte fűzőgetni.

— Mégis csak utálatos ez a lumpolás, úgy-e Gábor! — kérdezte Berenyey, mintha egy kis szidást szeretne hallani.

— Hát gyönyörűségesnek éppen nem lehet mondani...! Bocsánatot kérek...!

— Igazad van... Micsoda felfordulás, pusztítás... Szegény zongora... Nézd csak meg, nem öntöttek-e bort a hurok közé? Olyan furcsa hangja volt?

Az inas felemelte a zongora tetejét s néhány pár cipőt szedett elő belőle. Mérgeesen vágta őket a földhöz; majd benézett a hálószobába, hogy meggyőződjék róla, ezt a «védtét állást» is bevette-e az ellenség?

— Tetszett már látni a hálót, főhadnagy úr? — kérdezte azután megbotránkozva.

— Nem, fiam, de az acrodrol leolvasom, hogy egy kissé rendetlen lehet!

— Egy kissé?! Azt ugyan ma rendbe nem tudom hozni!

— Soh'se búsulj... Le sem fekszem! Elmegyek... Majd estére pihenek!

— Estére...? Újra kezdi a főhadnagy úr!
— Nem, Gábor, nem fogok lumpolni! Unom, utálok már ezt a ledér életet!

— De aztán jönnek a többi urak s viszik magukkal a főhadnagy urat is... tudom én már!

— Igazad van, Gábor. Sokszor csak azért megyek mulatni, mert visznek... Mert nem akarom, hogy azt higgyék rólam: kidöltem! De nem megyek többé velük. Elmenekülök előlük. Juji, de utálok ilyenkor reggel magamat is!

— Hát bizony rá is férne egy kis pihenés! Csak tessék a tükörbe nézni. Olyan színe van a főhadnagy úrnak, mint a liptói tőrónak!

Berenyey nevetett és a fürdőszobába ment.

Gábor pedig felnyitotta az ablakokat és takarítani kezdett.

Hogy megérthessük az úr és az inas kissé túlbizalmas beszélgetését, ismernünk kell Berenyey és Gábor «barátságának» eredetét.

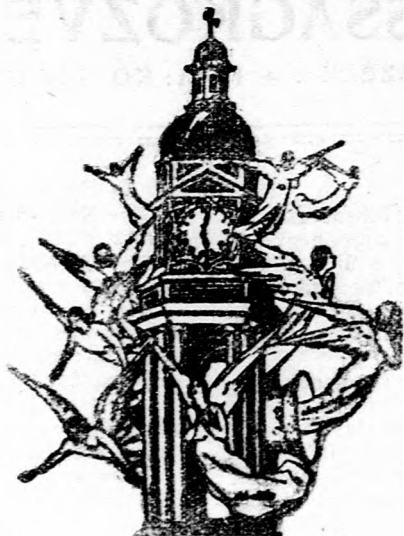
Berenyey Béla a háború alatt mint kadét vette maga mellé Gáboros Gábort tisztiszolgának. Tetszett neki a fiú, mert — hasonlított valamelyest hozzá. Egyforma magasak voltak, mindketten barnák, oldalt választott frizurájuk volt. Arcvonásaikon meglátszott a faj, a szittyavér. Kemény csontú, erős állú fiúk voltak. Színüket a szabad levegő ereje adta meg. Később azután még inkább úgy egymáshoz hasonultak: Berenyeyben benne volt a szabad mindenség, a föld szeretele, amely nyersebbé tette, mint amilyenek neveltek. Jobban meglátszott rajta földjét művelő apjának s őseinek természetessége, mint az «úr» könnyed mozgékony-sága. Hajlotta a «parasztság» felé, amilyenek ősei lehettek.

Gáboros Gábor már kilenc éve tartott ki a «kutyamosói» méltóságban. Végigszolgált a kadétot, azután a zászlóst, majd a hadnagy urat s végül Berenyey főhadnaggyal együtt hazajött a «csatából». Az öreg Berenyey még a háború vége felé meghalt, Gábor hát nem akarja egyedül hagyni a «kis» urát, mellette maradt. A «kutyamosóból» — inas lett s hogy az «előléptetésnek» valamilyen külső formája is legyen, levétették vele a hetye bajuszt. Könnyű szívvel vált meg tőle, mert úgy gondolkodott, hogy «úri-ember ügysem hord bajuszt!» Gáborban volt valami, ami az úri élet felé hajította. Vonzotta a szép, a kényelmes, ami a gazdagokat körülveszi. Bele tudta magát élni abba a gondolatba, hogy az övé a Berenyey-féle kastély, a birtok, minden. A pesti lakásban is ép oly jól érezte magát, mint az egykori béresházban, azzal a különbséggel, hogy itt a puha, kényelmes, tágas és díszes szobákban még jobb volt. Se gondja, se bújja, csak takarítani ne kellene a lumpok után. Gáborban az úrhatnamság szinte természetesen tünt fel s dicséretére szolgáljon, új pályáján illő modorral tudott forgolódni. Ő tehát «urasodott» s ezzel is közelebb fért a gazdájához.

Berenyey már annyira megszokta Gábort, hogy el sem tudta képzelni, mi volna, ha nem lenne mellette. A háború alatti egymásrautaltság, a sok közös emlék, a szenvedések megosztása tartották őket együtt s az egykori bizalom, amelyet a főhadnagy szolgáljával szemben érzett, jogosította fel Gábort arra, hogy sokszor az úr és az inas közötti viszony köteles illendőségét félretéve, kissé megmossa a gazdája fejét. A kölcsönös bizalmasság nyilatkozott meg mindkettőjüknél az egyedülállat alatt. Berenyey annyira szerette Gábort, hogy akár magántitkárként is maga mellett tartja, ha véletlenül akad valaki, akinek a jelenlétét, mint inasét, el tudná viselni. De Gáboron kívül nem szívelt maga körül senkit.

HARANGOKAT

tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

HARANGMŰVEK R. - T.
„ECCLESIA” ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.

HARRACH OTTÓ

Ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Egyetem-utca 6.

Birtokok nagy számban előjegyzve, a t. gazdaságosság bizalommal forduljon hozzám, minden igényt módomban áll kielégíteni.

Szakorosi rendelő ver- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. I. (Rókussal szemben.)

Pálínka-főző- és mosóüstök vörösréz-ből.
RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNFOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszerű

Chaudoir és Csepel W. M. védjegyű

szőlőpermetezők

legolcsóbb gyáriáron beszereshetők:

SZONTÁGH PÁL rézárny-gyár Bpest, IX., Üllői-út 19.

Levelek és rendelések gyors és pontos elintézése miatt **TERÉNYI SAMU** cégfőnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

SIESSEN

az **UJ BARÁZDA** és **VASÁRNAP** laparusítójához vagy a legközelebbi **Hangya boltba**

és vegyen a magyar gazdatársadalom, földmunkások és kisiparosok legkedveltebb, legszebb, legértelmesebb és mégis legolcsóbb naptáraiból, ezek az

Uj Barázda Naptár 1925. évre ... ára K 16.000
Vasárnap Naptár 1925. évre ... ára K 12.000
Nagy Képes Családi Naptár 1925. évre ára K 16.000
Nagy Képes Regélő Naptár 1925. évre ára K 16.000
Falu Naptár 1925. évre ... ára K 12.000

A készletek erősen fogytán vannak s ha nem siet, nem juthat jó naptárhoz.

Hevesmegyében

negyvenholdas. — Biharban hetvenholdas. — Nógrádban háromszázholdas, kétszázhatvan holdas és kétszázholdas. — Gödöllői fővonalon tizenhat hold föld két darabban, kastélyszzerű úrilakkal, gazdasági épületekkel, gyümölcsösselel. — Nagykátá vidékén kétszáznegyven holdas jöminőségű homokbirtok, négy-szobás úrilakkal, külön gazdasági lakással, gazdasági épületekkel, tizenöt hold szőlővel, patak mellett. **Felsőborsodban** kitűnő vidéken kétszázötven holdas birtok úrilakkal, gazdasági épületekkel. — **Tolnában** százötven holdas elsőrangú birtok és ezeken kívül az ország különböző részein több kisebb-nagyobb birtok eladó.

Dr. Héray Andor

«O. F. B.» engedélyével működő ingatlan irodájánál, IX., Rákos-u. 11., földsz. I.

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőr-ből készült férfi, női és gyermekcipők, box- és sevrőbőr-ből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„**HANGYA**” ruházati és díszműárúosztályánál.

Most jelent meg

könyvalakban az «Uj Barázda» **szenzációs** regénye a

Siessen a rendeléssel, mert a regényre már több ezer olvasónk előjegyeztette magát s valószínű, hogy az első kiadás pár nap alatt elfogy.

Megrendelhető a pénz előzetes beküldése mellett a

„**VASÁRNAP**” könyvosztályánál, VI., Ó-UTCA 10.

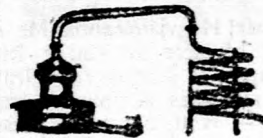
Halálkigyó

Az elejétől végig érdekesítő, izgalmas, gyönyörű regény két kötetre, szép színes borítékba fűzve 50.000 korona.
Bérmentes küldéssel 57.000 korona.

Nyersolajmotor

eredeti németországi gyártmány, 60 lóerejű **azonnal** kapható **gabonatorlesztésre is.**

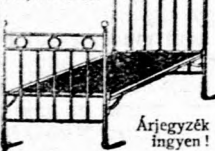
Cím: **KELLNER ANTAL ÉS FIA**
Budapest, V. kerület, Berliini-tér 4. sz.

Máthé
András
vörösréz-
árnygyár
Ujpest,

Károly-u. 11. Tel. 140-06. Pálínka-főző üstöket, finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a legprimább kivitelben állandóan raktáron tartok.

Budai fiók:
II., Fő-u. 59.

Árjegyzék
ingyen!

VASBUTOR
ágyasodrony
HAIDEKKER

SÁNDOR, BUDAPEST
ÜLLŐI-ÚT 48/27.

PANNONIA Keresztény Fogyasztási Szövetkezet
IV., Múzeum-körút 41. sz.

Olcsó karácsonyi árak!

Rendeljen egy fűszercsomagot a főváros legnagyobb fűszerárúházában. Árban jól jön ki és jó áru kerül asztalára.

I. csoport:

- 1/2 kg. zöld nyerskávé
- 1/4 kg. Bendorf-kakaó
- 1 kg. rizs
- 1/2 kg. Franck-kávé
- 1 cs. Kanna-jegyű tea, 5 dekás
- 1/2 lit. rum, 60%, üveggel
- 1 1/2 kg. kockacukor.

Ezen csomag utánvételi összege:

160.000 korona.

II. csoport:

- 1 kg. zöld nyerskávé
- 1/2 kg. Bendorf-kakaó
- 2 1/2 kg. rizs
- 1/2 kg. Franck-kávé
- 1 cs. Kanna-jegyű tea, 10 dekás
- 1 lit. rum, 60%, üveggel
- 3 kg. kockacukor

utánvét 310.000 korona.

III. csoport:

- 2 kg. zöld nyerskávé
- 1 kg. Bendorf-kakaó
- 5 kg. rizs
- 1 kg. Franck-kávé
- 2 cs. Kanna-jegyű tea, 10 dekás
- 1 lit. rum, 60%, üveggel
- 5 kg. kockacukor

utánvét 530.000 korona.

Utánvétellel, minden egyéb költség nélkül. Az árúk elsőrendű minőségéért szavatolunk.

Azonkívül mindenn mű ruháza i áru, feltűn en n-ársékelt árban, jó minőségben és drisai v:las:tkban raktáron.

Vidéki megrendeléseket teljeszen díjmentesen szállítunk és mintákkal készségesen szolgálunk.

Kérjük a t. vásárlóközönséget, hogy bevásárlás-előtt IV., Múzeum-körút 41. sz. alatt lévő árúházuukat vételkényszer nélkül saját érdekében megtekinteni sziveskedjék.